



УДК 37.08:377(477)

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ТА МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ТОКАРІВ

Паржницький О.В., заступник директора
з навчально-виробничої роботи

ДВНЗ «Запорізьке вище професійне училище «Моторобудівник»

У статті розкрито результати експериментальної перевірки педагогічних умов та моделі формування професійної компетентності у майбутніх токарів, зокрема охарактеризовано сутність професійної компетентності майбутніх токарів, діагностичний інструментарій для її вимірювання, вибір системи педагогічних засобів, методів, організаційних форм, забезпечення відповідних відносин між суб'єктами навчального процесу.

Ключові слова: професійна компетентність, експеримент, педагогічні умови, професійно-технічний навчальний заклад, учні, токар.

В статье раскрыты результаты экспериментальной проверки педагогических условий и модели формирования профессиональной компетентности у будущих токарей, в частности охарактеризована сущность профессиональной компетентности будущих токарей, диагностический инструментарий для ее измерения, выбор системы педагогических средств, методов, организационных форм, обеспечивающих соответствующие отношения между субъектами учебного процесса.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, эксперимент, педагогические условия, профессионально-техническое учебное заведение, ученики, токарь.

Parzhnytskyi O.V. THE RESULTS OF EXPERIMENTAL VERIFICATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS AND MODEL OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TURNERS

The article reveals results of experimental verification of pedagogical conditions and model of formation of professional competence of future turners, in particular describes the essence of professional competence of future turners, diagnostic tools for its measurement, choice of system of pedagogical means, methods, organizational forms, providing appropriate relationship between the subjects of the educational process.

Key words: professional competence, experiment, pedagogical conditions, vocational education institution, students, turner.

Постановка проблеми. У наш час праця токаря використовується практично в усіх галузях промисловості, сільського господарства, на транспорті, у сфері обслуговування. Звідси її велике народно-господарське значення як наскрізної висококваліфікованої робітничої професії. У Державному переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників професію токаря визначено однією з провідних на підприємствах машинобудівної і металообробної промисловості. Саме тому вирішення проблеми формування професійної компетентності майбутніх токарів є важливим завданням педагогічної теорії і практики. Велике значення на сьогодні має розробка новітнього науково-методичного забезпечення навчально-виробничого процесу, введення в освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів інноваційних підходів до організації навчання, відповідної переорієнтації педагогічного мислення.

Актуалізує необхідність розв'язання проблеми дослідження також стан практики підготовки майбутніх токарів, яка характе-

ризується невідповідністю її якості рівню розвитку вітчизняної і світової економіки. Про це сьогодні заявляють освітяни, науковці, представники державної влади і роботодавці. Наприклад, за даними Центру освітнього моніторингу, двоє з трьох роботодавців вважають рівень підготовки кваліфікованих робітників у державних професійно-технічних навчальних закладах недостатнім і таким, що не повністю відповідає потребам виробництва. Їх не задовольняє не лише якість підготовки, а й рівень кваліфікації. Крім того, результати анкетування свідчать про те, що роботодавці надають перевагу підготовці кваліфікованих робітників у власних навчальних центрах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування професійної компетентності майбутніх висококваліфікованих робітників є важливим предметом постійної уваги науковців. Серед перших вчених, які звернули увагу на організацію навчання в системі професійної освіти, слід назвати П. Каптерева, К. Ушинського, Д. Менделєєва та їх послідовників. Окремі



аспекти історії професійно-технічної освіти досліджували О. Коханко, І. Лікарчук, Н. Падун, А. Селецький, Є. Степанович, О. Сухомлинська, М. Харламов, Л. Шепель та ін. Проблеми методології, педагогіки, психології, методики професійної освіти і навчання розглядають В. Бондар, Ю. Зіньковський, С. Максименко, Н. Ничкало та ін. Різним питанням організації виробничого навчання присвячені праці Б. Адаскіна, А. Беляєвої, Г. Круглікова, М. Жиделева, Е. Міляряна, О. Федорової, В. Скакуна та інших дослідників.

Сьогодні окремі аспекти підготовки фахівців у ПТНЗ є предметом досліджень у дисертаційних роботах Р. Гуревича (теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах), Н. Дорошенко (формування системи графічних понять у майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі), І. Жорової (формування професійних здібностей майбутніх кваліфікованих робітників сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах), М. Пальчук (педагогічні умови організації виробничої практики учнів вищого професійного училища кулінарного профілю), Л. Старовойт (особливості організації багатоступеневого навчання у вищому професійному училищі), Л. Сушенцевої (теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах) та інших науковців. У працях цих дослідників йдеться про необхідність реформування галузі професійно-технічної освіти, вибір змісту і форм професійної підготовки кваліфікованих робітників у зв'язку зі світовою глобалізацією, міжнародною конкуренцією, потребами ринку праці. Водночас проблема формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу практично не була предметом окремого дослідження.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у розгляді результатів експериментальної перевірки педагогічних умов та моделі формування професійної компетентності у майбутніх токарів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійному навчанню молоді, передачі соціально-трудового та професійного досвіду приділяли багато уваги ще з давніх часів, проте системного характеру професійно-технічна освіта почала набувати з другої половини XIX ст. у зв'язку зі швидким розвитком капіталістичних відно-

син й потребою у кваліфікованих робітниках. Історія професійної освіти, розвиток системи підготовки кваліфікованих робітничих кадрів були динамічним, поступальним рухом від ремісничого учнівства IX ст., ремісничих училищ XIX ст., шкіл фабрично-заводського навчання до професійно-технічних училищ початку XXI ст.

Особливо актуальним на сьогодні в аспекті удосконалення системи організації професійно-технічної освіти є впровадження компетентнісного підходу. Д. Іванов, Н. Ничкало, В. Радкевич, І. Родигіна, А. Хуторської та інші вчені вказують на перспективність використання компетентнісного підходу у професійній освіті з огляду на необхідність її удосконалення та модернізації відповідно до вимог сьогодення, оскільки саме введення компетентнісного підходу дає змогу ефективно вчити учнів уміло використовувати набуті знання для вирішення конкретних завдань професійної діяльності.

У цьому контексті професійну компетентність токаря можна визначити як особистісну властивість, що охоплює мотиви професійної діяльності, розуміння цінності професії токаря, професійно важливі особистісні якості, професійні (технічні, технологічні, розрахунково-контрольні та санітарно-гігієнічні) знання і вміння та дозволяє бути конкурентоздатним на ринку праці, ефективно виконувати завдання професійної діяльності відповідно до сучасних економічних викликів. Структурно професійна компетентність висококваліфікованого робітника охоплює мотиваційно-особистісний, когнітивно-змістовий та діяльнісно-операційний компоненти. Професійна компетентність токаря обумовлена змістом та вимогами цієї професії.

Аналіз наукової літератури (М. Агапова, В. Бойчук, Р. Брик, С. Кравець та ін.) та урахування компонентного складу професійної компетентності токарів, особливостей їх професійної діяльності дозволили визначити, що сформованість у майбутніх токарів професійної компетентності можна оцінити за трьома критеріями та відповідними показниками, які характеризують її структурні компоненти: за мотиваційним (розуміння ціннісних аспектів професії токаря, ролі загальнотехнічної й професійної підготовки в становленні професіонала; інтерес до навчання та різних аспектів професійної діяльності, нової техніки та технологій; спрямованість на професійне самовдосконалення, саморозвиток; розвиненість важливих особистісних професійних якостей, зокрема ретельності, організованості, старанності, наполегливості тощо), когнітивним (знання навчального матеріалу щодо принципів дії



токаряних верстатів, будови та кінематики універсального і спеціального обладнання, правил перевірки їх на точність; знання призначення і умов застосування складного контрольно-вимірювального інструменту і приладів, системи допусків і посадок, квалітетів і параметрів шорсткості; знання вимог з електротехніки, заходів безпечної роботи плазмової установки, витяжної вентиляції і системи охолодження; знання видів конструкторсько-технологічної документації, довідкової літератури, конструкторсько-технологічної документації та інших джерел інформації) та діяльнісним (обсяг умінь та навичок, необхідних для виконання робіт відповідно до кваліфікаційних вимог; самостійність, тобто вміння самостійно виконувати творчі проектні завдання, технологічні процеси на обробку деталей; вміння вирішувати проблеми, пов'язані з виконанням технологічних операцій відповідно до кваліфікаційних вимог та прикладів робіт; здатність аналізувати свій рівень професійної діяльності та власний досвід пізнавальної діяльності, а також досвід товаришів, вміння здійснювати самоконтроль за якістю продукції). Використання зазначених критеріїв дозволило виділити три рівні сформованості професійної компетентності у майбутніх токарів (низький, середній та високий).

Аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх токарів підтвердив необхідність педагогічного експерименту як у зв'язку з тим, що в професійній педагогіці проблему формування професійної компетентності майбутніх токарів вивчено недостатньо, так і у зв'язку з необхідністю перевірки моделі й педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу.

Дослідно-експериментальну роботу організовано з вересня 2012 р. до травня 2014 р. у професійно-технічних навчальних закладах, що ведуть підготовку робітників з професії «Токар». У цьому етапі експерименту взяли участь 354 учня, а також 42 науково-педагогічних працівника, серед яких є викладачі професійно-теоретичної та загальнопрофесійної підготовки, майстри виробничого навчання та спеціалісти базових підприємств.

В експериментальній групі роботу організовано відповідно до моделі та педагогічних умов формування компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу. Модель формування професійної компетентності майбут-

ніх токарів є теоретичною побудовою, що охоплює всі дидактичні компоненти педагогічної системи, їх зв'язки й взаємовпливи, функції, принципи, умови, зміст, засоби формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі. Основними складниками моделі формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу є концептуально-цільовий, методично-змістовий, процесуально-управлінський та оціночно-результативний. Використання такої моделі дало відповідне теоретичне уявлення про формування професійної компетентності майбутніх токарів та одночасно стало засобом формування їх професійної компетентності у фахово-орієнтованому освітньому середовищі.

Перший напрям роботи під час формувального етапу експерименту передбачав *підвищення мотивації майбутніх токарів до навчання та інтересу до професійної діяльності*. Для цього ми основну увагу спрямовували на:

- усвідомлення учнями ролі праці у формуванні особистості сучасної людини, виховання поваги до чужої праці;

- формування науково обґрунтованого розуміння ролі праці в процесі розвитку суспільства і його впливу на виховання необхідних для успішного професійного становлення якостей;

- розвиток переконання в необхідності професії токаря, а також переконання, що праця – це основне джерело життєвих благ, високого рівня життя, задоволення матеріальних і духовних потреб;

- формування в учнів потреби в трудовому способі життя, поглибленому вивченні тих сфер знання й виробництва, які пов'язані з життєво важливими трудовими планами, у вихованні особистісних якостей, необхідних для виконання суспільно-трудо-вих функцій;

- розвиток в учнів переконання в необхідності присвятити своє життя суспільно значимій діяльності, прагнення знайти своє місце в суспільстві, відповідальності перед ним тощо.

При цьому було враховано, що мотивація обумовлена характером освітньої системи, організацією педагогічного процесу, особистісними характеристиками викладача, специфікою навчального предмета, особливостями самих учнів. Для посилення внутрішньої мотивації учнів ми забезпечували продуктивну роль учнів у навчально-виробничому процесі (дослідника, конструктора, раціоналізатора), орієнтува-



ли учнів на досягнення конкретних навчальних цілей і освоєння певних дій, пов'язаних з майбутньою професією, надавали учням можливість самим обрати мету й план дій та тощо.

Друга умова передбачала *розвиток в учнів – майбутніх токарів професійних інтегрованих умінь на основі алгоритмів професійної діяльності*. У цьому випадку ми враховували, що специфіка здійснення окремих операцій і технологічних процесів у токарній справі така, що містить певну послідовність дій, що й визначає необхідність розробки для них алгоритмів професійної діяльності. На основі аналізу професійної діяльності робітників-токарів і змісту навчальних планів та програм загальнотехнічних і спеціальних предметів «Спеціальна технологія», «Матеріали та технологія машинобудування», «Допуски та технічні вимірювання», «Читання креслень», «Електротехніка з основами промислової електроніки» та навчально-виробничої практики ми виявили алгоритмічний за своїм характером навчальний матеріал та розробили систему алгоритмів, яка включала алгоритми основних операцій та технологічних процесів, що становлять зміст підготовки кваліфікованих робітників за професією «Токар».

При вивченні зазначених дисциплін ми, розглядаючи велику кількість різних технологічних процесів, часто повторювані відомості згруппували в систему. Структурними компонентами такої системи стали конкретні й узагальнені алгоритми. На засадах раціональної побудови технологічних процесів ми розробили конкретні й узагальнені алгоритми для великої кількості завдань, визначивши елементарні операції спочатку в навчальному, а потім у виробничому процесі. Засвоюючи алгоритми дій, учні використовували набуті знання в аналогічних виробничих умовах, могли легко орієнтуватися в нових виробничих ситуаціях. Загалом алгоритмізація навчання дозволила вдосконалити підготовку кваліфікованих робітників: підвищити якість засвоєння знань і сформувані необхідні вміння й навички; оптимально побудувати навчальний процес, розвинути творчі здібності учнів, застосувати індивідуальний підхід до учнів та елементи наукової організації праці, а також підвищити якість контролю та ефективність самоконтролю.

Третя педагогічна умова передбачала *організацію фахово-орієнтованого освітнього середовища через раціональне використання репродуктивних та проблемно-пошукових методів для розвитку самостійності учнів та творчої навчаль-*

но-пізнавальної й трудової діяльності. У цьому контексті ми враховували, що ефективність засвоєння професійних знань і розвиток професійних умінь із використанням алгоритмів залежить від правильного вибору методів навчання.

На різних етапах експериментального навчання перевагу мали різні методи. На першому етапі важливе значення мали репродуктивні методи, які допомагали формувати в учнів базові загальнотехнічні знання і вміння. На другому етапі важливе значення мав перехід від рівня засвоєння інформації до практичного використання отриманих знань і умінь, використання їх у нових ситуаціях професійної діяльності. На цьому етапі ми великого значення надавали індивідуальним і колективним творчим завданням в умовах квазіпрофесійної і навчально-професійної діяльності. Предметні ситуації ми вводили через допоміжні ситуації, потім проблемні й творчі.

У цей період важливого значення ми надавали відтворенню професійних ситуацій, що актуалізували професійні протиріччя, для вирішення яких учні повинні були мати більш розвинені професійні знання, вміння і навички. Наприклад, при організації виробничого навчання ми створювали різні проблемні ситуації, що стосувалися металлообробки, які засвідчували, що для їх вирішення недостатньо наявних знань і досвіду учнів. Наприклад, при вивченні такої операції, як виправлення металу, учні вже знали, що виправлення смуги роблять ударами або натисканням преса на опуклу частину. Показуючи виправлення листового металу з опуклістю, майстер просив учнів подумати й запропонувати спосіб виправлення пожолоблених листів. За аналогією з виправленням стержня учні зазначали, що удари молотком слід наносити по випуклостях. Щоравда, коли вони спробували це зробити, нічого не вийшло. Далі учні повинні були запропонувати вирішення цієї проблемної ситуації. Подібні ситуації ми також створювали, пропонуючи учням дати відповіді на такі питання: «Чому матеріал притирання повинен бути м'якшим, ніж матеріал оброблюваної деталі?» або «У яких випадках при нарізуванні зовнішнього різьблення треба використовувати розрізні чи нерозрізні круглі планки?» тощо.

Велику увагу ми звертали на розвиток в учнів вміння самостійно виконувати навчальні та виробничі завдання. Для цього при наданні учням завдань ми дотримувались принципу індивідуалізації та диференціації. Індивідуальний підхід допоміг уникати встановлення часових обмежень; стежити за тим, щоб навчальні завдання не тільки



відповідали віковим особливостям, але й мали рівень оптимальної складності, сприяли прояву майстерності й компетентності учнів. Ми надавали учням право вибору навчальних і виробничих завдань, не обмежуючи при цьому їх волю, а також підбирали навчальні завдання з елементами новизни.

Загалом запропоновані форми і методи дозволили підвищити якість засвоєння учнями програмного змісту із загальнотехнічних і спеціальних дисциплін завдяки включенню в процес професійної підготовки творчих завдань, предметних завдань, що мають прикладний характер, створенню умов для розвитку самостійності й творчості в різних сферах навчальної діяльності. Розроблене дидактичне забезпечення, що включало систему текстів і вправ, комплекс навчальних і виробничих ситуацій, тести, стало ефективним засобом формування професійної компетентності майбутніх токарів.

Четверта педагогічна умова формування професійної компетентності майбутніх токарів передбачала *спеціальну наукову й методичну підготовку викладачів до формування у майбутніх токарів професійної компетентності*. Для цього ми розробили програму тематичного семінару «Формування професійної компетентності у майбутніх токарів у професійно-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу». На цьому семінарі ми розглядали з викладачами та майстрами виробничого навчання важливі питання організації роботи з формування професійної компетентності у майбутніх токарів. Метою семінару було ознайомлення викладачів та майстрів виробничого навчання з особливостями роботи щодо формування професійної компетентності учнів у професійно-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу, збагачення їх різносторонніми професійними знаннями і вміннями, знаннями з педагогіки, педагогічної психології, методики й організації навчання.

Ми звертали увагу на те, які методи та форми роботи слід використовувати для формування професійної компетентності у майбутніх токарів, як налагоджувати взаємодію з учнями, використовувати сучасні інформаційні технології. Зокрема, предметом нашої уваги були особливості здійснення педагогічного впливу на учнів, вибору найбільш доцільних навчально-виробничих завдань, використання алгоритмічних та проблемних методів формування професійної компетентності майбутніх токарів, умови розширення їх самостійності та творчості. Особливу увагу ми звертали

на вміння педагогів встановлювати й підтримувати відповідні взаємини з учнями. У цьому випадку ми дотримувалися думки В. Скакуна про те, що правильні взаємини між майстром і учнями – це насамперед відносини довіри, доброзичливі, засновані на взаємному співробітництві, коли повага поєднується з вимогливістю [1]. Окрім того, великого значення ми надавали ознайомленню викладачів та майстрів виробничого навчання з особливостями роботи із сучасними інформаційними технологіями.

Результати експериментальної роботи засвідчили, що учні експериментальної групи переважно мають високий (36,51%) і середній (52,24%) рівні сформованості професійної компетентності. Кількість учнів, що мають низький рівень, становить 11,23%. У контрольній групі високий і середній рівень сформованості професійної компетентності мають відповідно 26,13% і 48,86% учнів. У цій групі кількість учнів, що мають низький рівень, порівняно із експериментальною групою, набагато більша і становить 25,0% (на 13,77% більше, ніж в експериментальній групі). Порівняння результатів рівнів професійної компетентності в учнів експериментальної і контрольної групи за допомогою методів математичної статистики підтвердило статистично значущі відмінності.

Загалом теоретичний аналіз проблеми формування професійної компетентності висококваліфікованих робітників у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу та результати експериментального дослідження дозволили обґрунтувати методичні рекомендації щодо формування цієї важливої властивості.

Основними методичними рекомендаціями щодо формування в майбутніх токарів професійної компетентності можна назвати такі: 1) використання системного, компетентнісного, діяльнісного, контекстного та особистісно-орієнтованого підходів; 2) дотримання загальних та специфічних принципів професійно-технічної освіти; 3) використання моделі формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного навчального закладу як теоретичної побудови, що охоплює всі дидактичні компоненти педагогічної системи; 4) розкриття суспільного значення майбутньої професійної діяльності, вимог, які вона висуває до знань, умінь і якостей фахівця; 5) підвищення мотивації навчання учнів через діяльнісне навчання, розвиток і підтримку їх прагнення виявляти себе через на-



вчальну діяльність; б) формування інтегративних професійних умінь учнів через поетапне (алгоритмічне) виділення технологічних знань і вмінь тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Проведення експериментального дослідження підтвердило ефективність впровадження відповідних моделі та педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтоване освітнє середовище професійно-технічного навчального закладу.

Перспективами подальших наукових розвідок, на нашу думку, можуть бути удосконалення методичного забезпечення

формування в майбутніх токарів професійної компетентності у фахово-орієнтованому освітньому середовищі професійно-технічного закладу та дослідження методологічних проблем виміру професійної компетентності токарів різної кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Скакун В. Организация и методика профессионального обучения : [учеб. пособ.] / В. Скакун. – М. : ФОРУМ-ИНФРА-М, 2007. – 178 с.
2. Сухомлинський В. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. Сухомлинський. – К. : Рад. шк, 1976. – 654 с.

УДК 378.147.001.31:373

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Пермінова Л.А., к. пед. н.,
докторант кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
Херсонський державний університет

У статті описується досвід удосконалення професійної підготовки майбутнього учителя початкових класів в контексті компетентнісного підходу. порушено проблему реалізації компетентнісного підходу щодо формування конкурентоздатності майбутнього вчителя початкових класів. Здійснено спробу довести, що компетентнісний підхід є базовим для формування конкурентоздатності студента, що конкурентоздатність носить ознаки компетентності, що дає змогу оцінити як рівень сформованості знань, так і особистісні зміни фахівця, які відбулись у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: компетентнісний підхід, конкурентоздатність майбутнього вчителя початкових класів, конкурентоспроможність студентів вищих навчальних закладів.

В статье описывается опыт совершенствования профессиональной подготовки будущего учителя начальных классов в контексте компетентностного подхода. Поднимается проблема реализации компетентностного подхода относительно формирования конкурентоспособности будущего учителя начальных классов. Осуществлена попытка доказать, что компетентностный подход является базовым для формирования конкурентоспособности студента, что конкурентоспособность носит признаки компетентности, что позволяет оценить как уровень сформированности знаний, так и личностные изменения специалиста, которые состоялись в процессе профессиональной подготовки в высшем учебном заведении.

Ключевые слова: компетентностный подход, конкурентоспособность будущего учителя начальных классов, конкурентоспособность студентов высших учебных заведений.

Perminova L.A. COMPETENCE APPROACH TO FORMING COMPETITIVENESS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER

The author described the experience of the improvement of the professional training of the future teacher of elementary school in the context of competence approach. In the article the problem of realization of competence approach rises in relation to forming of competitiveness of future teacher of initial classes. An attempt to prove that competence approach is base for forming of competitiveness of student is carried out, that competitiveness carries the signs of competence, what the level of forming of both knowledge allows to estimate and high-quality new personality changes of specialist, which took place in the process of professional preparation in higher educational establishment.

Key words: competence approach, competitiveness of future teacher of initial classes, competitiveness of students of higher educational establishments.